

Harisnyát és keztyűt

kizárólag

SIPOS-nál vegyen

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 8.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A Palesztinahivatal közleményei

Közudomásra hoztuk, hogy a sevouti kiránu lára utolsó jelentkezési nap kedd, május 4. Ezen-
tul jelentkezéseket nem fogadhatunk el, mivel a
kirándulók névsorát még megérkezésük előtt el kell
jutassuk a palesztinai bevándorlási hivatalhoz.

Az Országos Sételbizottság által kinevezett sételbiztosok:

Silberstein Bernát Csarnóháza, Glückmann
Ezter Tóvis, Goldfarb József Hadad, Gottlieb
Mátyás Gurahonc, dr. Csillag Jenő Kiskalota,
Lévi Emánuel Nagyelyk, dr. Grossberg Sala-
mon Gyimesbükk, Lichtenstein Jónás Mócs,
Klein Frigyes Gyergyócsomafalva, Grünfeld
Fanny Kissármás, Trutzer Sándor Bél, Mózes
Hermann Bébor, Jakab Vilmos Doboka, Kohn
Márton Kórodszentmárton, Goldglanc Vilmos
Alvinc, dr. Salamon Miksa Borsa, Fischer Sán-
dor Brád, dr. Sagár Rzsó Buziás, Friedmann
Miksa Barátka, Aron Leontin Ditró, Rendel
Jenő Egeres, Kun József Erzsébetváros, Braun
Bence Szilagyborzás, Rubin Joél Entradam,
Rothmann Mór Észöllős, Kertész Abraham
Csákgörbő, Metzler Lázár Dáda, Mendel Mór
Gyergyóbékás, Haim Auguszt Gyergyótölgyes,
Pauntz Bertalan Mezőzáh, Jeduvits Sándor Kód,
Salamon Mór Hagymáslápós, Klein Henrik Lo-
szád, Jakab József Vajdahunyad, Rosenberg
Jenő Gyulafehérvár, Nussbaum Emánuel Hosszu-
aszó, Rosenfeld Henrik Gyimesközéplak, Jun-
germann Zsuzsanna Gödömszenterháza, Böhm Sándor
Szaniszló, Fon Sándor Kisjenő.

Lagbeómer napja a Keren Kajemeté

1800 éve, hogy a zsidóság galut-élete megkez-
dődt azzal, hogy a római hadak Bar Kochba
felkelését — nemzeti felszabadulási harcát — le-

Akiba

Irtá Giszkalay János

Nem csak szent célokat szolgáló vagyon
volt ez, hanem egyuttal államkincstár is, a
nép önkényes adóiból összegyűjtött nemzeti
vagyon, ami fölött a zsidó köztudat annál fél-
tékenyebben őrködött, mert tudták, hogy en-
nek az igazán és kétszeresen szent vagyonnak
hamarosan nagy hivatása lehet, ha kenyértör-
ésre kerül a sor. Jeruzsálem lakossága min-
denre elszántan utasította vissza Florus nyílt
zsarolását. De a római prokurator nem az az
ember volt, aki pénzről le tudjon mondani,
hacsak egy lehetősége is van rá. Személyesen
jelent meg Jeruzsálemben és ugyanakkor két
kohors római zsoldost vezényelt a városba.
A lakosság vad gyűlölettel fogadta a zsaroló
rómaid, a tömegek a Templom udvarára gyüle-
keztek, mint akik a testükkel is megvédelme-
zik, ha kell és a nyílt zendülés már-már ki-
törőben volt. Florus megijedt. A kohorsok
még nem értek be a városba. A gyáva zsoldos
ravaszághoz folyamodott. Tudomására adta a
város vezetőinek, hogy eláll a követeléstől,
nem kívánja már a tizenhét talentumot a
Templom kincséből, de a város lakossága is
bizonyítsa békés szándékát azzal, hogy a be-
vonuló két kohorsot ünnepélyes fogadtatásban
részessíti. A vezetőknek csak nagynehezen siker-
ült a tömeget erre rábírn. Hosszu menetben
indultak a kohorsok elé és amikor Jeruzsálem
kapui előtt találkoztak, a zsidó tömeg, a meg-
állapodáshoz híven, barátságosan köszöntötte a
római zsoldosokat. A tömegindulatnak valóság-
gal heroikus önmegtartóztatása volt ez. Mert
Florus, épen az előző napon még a prokuráto-

verték. Zsidó nemzeti életünk utolsó fellobbanását
közel 2000 év után is gyászoljuk Pészachtól Se-
vuótig. E gyász legjobb igazolása annak, hogy a zsidó
nép sohasem adta fel a reményt, hogy Erec Jisz-
ráelba visszatérjen. A visszatérés útját a Keren
Kajemet teszi lehetővé azzal, hogy megváltja az
ország, Erec Jiszráel földjét, Lagbeómerkor, amely
rapon nincs gyász, az ifjúság kerti ünnepélyekkel,
virágnap rendezésével, kirándulások megrendezése
útján támogatta a KKL-t. Ezidén mindenki köte-
lessége, hogy a persely útján is, — felnőttek is —
támogassák a Keren Kajemet nagy és szentország
földjének megváltását.

Lagbeómerkor, május 2-án minden persely-
tulajdonos nagyobb összeggel járuljon a per-
selyhez.

Lagbeómerkor minden persely kiürítése
eredményes legyen.

Házat vásárol a marosvásárhelyi héber óvoda

Április 25-én, vasárnap délelőtt ült össze a
„Deborah“ zsidó nők kultúregyesülete által össze-
hívott szűkkörű bizottság, mely a „Deborah“ ház-
építési akcióját tárgyalta. Dr. Bretter Rudolf, a
„Deborah“ főtájkára tartalmas expozében ismertette

Megvalósulás stádiumába lépett a máramarosiak palesztinai kolóniája

Ngyezer dunam földet bocsátottak rendelkezésre a telepítés céljaira

(Cluj Kolozsvár, április 30. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) A válságos gazdasági viszonyok között
élő máramarosi zsidóság érdekében megindított se-
gélyakciók közül a legjelentősebb: a palesztinai kol-
ónia ügye hosszas tárgyalások után a megvalósulás
stádiumába jutott. A palesztinai zsidó hatóságok
megfelelő földet biztosítottak a telepítés céljára,
amiről az ugynevezett Bevándorlási bizottság a kö-
vetkező levélben értesítette az erdélyi Palesztina-
hivatalt:

Levelükre válaszolva értesítjük, hogy

1. A Bevándorlási Bizottság mezőgazdasági osz-
tályának tanácsa megadta a beleegyezését, hogy
Emek Izraelben a „Maamad Habenoni“ részére
fenntartott 8000 dunam földnek a fele, tehát 4000
dunam a máramarosi zsidóság részére haszta-
sék ki. E határozatot természetesen még a Beván-
dorlási Országos Tanácsnak is kell jóváhagynia.
Mihelyt e jóváhagyás megtörténik, azonnal értesi-
tünk benneteket.

2. A Keren Kajemeth Direktóriumának utolsó
ülésén elhatározottak, hogy a máramarosi kolónia
részére azon földből, melynek megvásárlása elhatá-
rozottak, (az Emekben) szintén átad 2000 duna-
mot; ha pedig az Országos Bevándorlási Tanács

a jelenlévőkkel a héber óvoda fontosságát. Vázolta
az elvégzett munkát és proponálta, hogy a „Deborah“
egy ház vásárlásával megfelelőbb keretek között
folytassa munkáját. Indítványokat kér. Bretter Vil-
mos, Rottmann Mór és Engel Oszkár hozzászólásai
után az értekezlet kimondja, hogy a „Deborah“ in-
dítson akciót: a marosvásárhelyi zsidó társadalom
áldozatkészségéhez fordulva, hogy a szükséges össze-
get 5 évi tartamra kamatmentes kölcsön alakjában
biztosítsa magának. Az értekezlet Engel Oszkár
indítványát egyhangulag elfogadja és rögtön Gold-
schlag Osiás elnöklete alatt megalakítja a zsidó
óvoda építő-bizottságát, melynek tagjait a követ-
kezőket választotta meg: Bretter Vilmos, Darvas
Mór, Elekes Jzsef, Engel Oszkár, Rottmann Mór,
Simon Márton, Németh Zsigmond, Vas Albert,
Kovács Áron, Dr. Krausz Mór, Dr. Bretter Ru-
dolf, Tihanyi Dezső és Hirsch Simont. A jelen-
levők máris nagy lelkesedéssel tették magukévá az
eszmét és ennek spontán megnyilatkozásaképpen
cirka 100.000 lejt adtak össze a héber óvoda
hajlékának biztosítására. A megválasztott bizot-
ság ügyszeretete és zsidó lelkesedése garancia arra,
hogy az évek óta huzódó óvoda helyiségének kér-
ését, most már véglegesen és eredményesen megoldja.

nem hagyná jóvá a fentjelzett 4000 dunam átadását,
akkor e 4000 dunamot is a K. K. L. fogja adni
a megvásárlás alatt álló emeki földből, tehát össze-
sen 6000 dunam áll a máramarosi letelepítők ren-
delkezésére.

3. Kérünk, értesítsetek bennünket, megkezdtétek-e
a tárgyalásokat a bukaresti Cionista-szervezettel
az irányban, hogy átadjon a máramarosi kolónia ré-
szére 2000 dunamot a romániai zsidók részére a
Keren Kajemeth Lőjiszráel által biztosított 4000
dunam földből. Cioni üdvözléssel: *Etinger*

Az átiratot tegnap tárgyalták a Zsidó Nemzeti
Szövetség illetékes bizottságában, ahol nagy megelé-
gedést keltett a máramarosi zsidókért folytatott
akciónak ez a sikere. A Szövetség további munkája
most már a megfelelő kiválasztásra fog ir-
nyulni. A kitelepülésre kizárólag azok jöhetnek
tekintetbe, akik egész életükön át földműveléssel
foglalkoztak. E feltételnek megfelelők közül is azon
családok az elsőbbség, amelyek nagyobb tőke és
több munkás-kéz fölött rendelkeznek, hogy a kez-
det súlyos nehézségeit könnyebben leküzdhessék. A
kolóniában csak az vehet részt, akinek az utikölt-
ségen kívül Palesztinába való megérkezésekor leg-
alább 150 fontja marad.

lőket és az agyontiportak holttestein keresztül
szárgulva vágattak be a városba, a Templom
erődítményei felé.

De a zsidó tömegben, még a gyilkos kasza-
bolások közepette is volt annyi lélekjelenlét,
hogy rövid pillanatok alatt észrevették Florus
rabló cselekedését. Élettel halállal nem törődve,
vad kétségbeeséssel harsant el torkukon a szó:
a Templom felé! Florus ki akarja rabolni a
Templomot! — És hadilovak tiprása, kardok
kaszabolása, lándzsák gyilkos surrása közben
nem a maguk életének megmentésére gondol-
tak, hanem mindent legyőző szent elszántság-
gal rohantak a Templom védelmére. Sokaknak
közülük, kerülő utcákon, sikátorokon át, sike-
rült megelőzniük Florus lovasait és mire a
római rablók a Templom elé érkeztek, már
mindenre elszánt védősereggel találtak szemben
magukat. A templom állandó őrsege: a lévíták,
a lihegve érkező menekülőkkel váltva és fo-
gatoskorgatva készültek a támadásra. A Tem-
plomhoz vezető oszlopcsarnok hatalmas köosz-
lopi szinte pillanatok alatt a porba hullottak
és a hatalmas oszlopbarrikádokon ott állott ren-
dületlen sorban a Templom védőserege. Köz-
ben a római katonaság is megérkezett. De a
zsidó tömegek nem várták meg, hogy a Tem-
plom megtámadására kerüljön a sor. Véres, ke-
gyetlen utcai harc tört ki, a zsidók, végsőhig
csigázott elkeseredésükben pusztá ököllel, do-
rongokkal, bottal, fejszékekkel támadták meg a
római katonaságot, fegyveres gyalogságot és ne-
héz páncélos sisakos lovasságot — és a csa-
tákból gyakorolt római haderők, kardok és
lándzsák nem tudtak ellentállani a pusztá zsidó
ököl haláltmegvető támadásának. Kénytelenek
voltak szégyenszemre visszavonulni.

Folytatása következik.

Nagy

Nagy István művészetben
zásnaknak.
gött, amely
hasam kétes
tak. Nagy
moly műért
berekhez, a
kozást, hane

Nagy István szubjektív é
terializációk
lek mély te
letlen, hogy
fejek domi
ben, tájban,
érdeklő legje
legálssebben
teljesebben

Bármeny
valón Szép
ban, technik
rokonság ha
József közöt
föltött való
komság, a
mely képei
ben határoz
vész nem is

És ami m
az iátásának
feloldódó sz
lalása is a m
melyet ecseté
dag pompáb

Komor
Istváné. Szé
ken él a szél
tikus homály
ábrázol, olya
szinte belénk
ies hangulat
döbbenést, m
enyészet és a
előtt a három
megrémit és

A kiállító
ban legerőtel
döbben élénk
többől egy da
könyves szem
— a bolond,
gunyja, szem
boldogság tűz
és lombrozó

A „Prolet
mintha a mé
komor, mély
szinte festmé
szélességgel é
tívítással váz
ok tendenciá

Rég láttu
lán egyet se
hifejezni tud
rengő, ujjong
méből az elb
lénk, smott é
vel találkozun
a földet kémi
lyeknek csom
indulat, a ter
len szenvedél
az életakar

Erre a h
el Nagy Istv
hogy a tájak
adottságok, h
ket szemének
egyénisége be
mint átstiliz
képet tárjon
nak a figur
erdeklődéséne
az ember áll.
ember, mert
tés, a tulha
seikben és in
sek, leérződi
verejték sós
melyet a term
A művész

Nagy István képkiallítása

Nagy István neve a modern magyar festő művészetben ma egyike a legelőkelőbb hangzásnak. Nagy sikerek állanak a háta mögött, amelyeknek sohasem volt reklámozásuk, sohasem kétes-értékű népszerűség eredményei voltak. Nagy István robusztus egyénisége a komoly műértőkhöz beszél, elmélyülő és látó emberre, akik a művészetben nem futó szóra korlátot, hanem kinyilatkoztatást keresnek.

Nagy István képei — kinyilatkoztatások, szubjektív élmények lézán át életet nyert ica terializációk, melyek egy erős, konstruktív lélek mély tartalmára vetnek sugarakat. Nem véletlen, hogy Nagy István képein a tanulmányfelek dominálnak: ezt a mély művészt emberben, tájban, hangulatokban a karakterisztikum érdeklő legjobban, azok a motívumok, amelyek legélesebben különböztetik meg és egyben legteljesebben tipizálnak.

Bármennyire más utakon keresi az örökkévalóan Szép kifejezését, bármennyire elűt tónusban, technikai módszerben tőle: valami stilus-rokonság határozottan van közte és Rippl Róni József között. A karakterisztikum mindenképpen való szeretetében jut érvényre ez a rokonság, a jellemzetesnek kihangsúlyozásában, mely képei színésiben, rajzában, vonalvezetésében határozottan észrevehető és amelyet a művész nem is igyekszik elrejteni.

És ami még inkább rokonsághozza Rippllel, az látásának líraisága, a karakterisztikumában feloldódó szubjektivitás, mely egyben állásfoglalás is a művésznek az élettel szemben, melyet esetével újra alkot, kifejez és dugzagdag pompába öltöztet.

Komor és borongó kedélyvilág a Nagy Istváné. Székely ember, akinek lelkében élénk és a székely tájak komorsága, balladistikus homálya. Van három képe, mely imetős ábrázol, olyan megdöbbentő komorsággal, hogy szinte belénk szorult a szó, — balladák kísérteties hangulatát érezzük, azt a szorongó megdöbbenést, melyet régi mesékből ismerünk. Az enyészet és elmulás rémei vibrálnak szemünk előtt a három kép látán, fekete gyász, mely megrémít és megrikat bennünket.

A kiállított pasztellek közül legmegkapóbban legerőteljesebben a „Bolond Sándor” című dőbben élénk. Majdnem rembrandti homály keretéből egy darab élesen síkoltó élet, kacajosan könnyes szomorúság néz velünk farkasszemet: — a bolond, akinek savós szemében az élet gonyja, zemmibevesése, emellett valami állati boldogság tűz csillan meg, szatíri könnyedség és lombrozói terheltség kuszasága.

A „Proletárok” című képen lekókkadt fejek mintha a mélységet kutatnák. Az élet vádló, komor, mélységes szomorúságának képe ez, szinte festménybe foglalt regény, mely epikaiabb szélességgel és egyben megrendítőbb szubjektivitással vázolja fel a proletárok életét, mint a tendenciózus írásmű és lírai költemény.

Rég láttunk festőművészt, — Erdélyben talán egyet se — aki a szemek lelkét snayira hifejezni tudná, mint Nagy István. Vádló, me-reugó, ujjongó szemek ezek. Egy csecsemő szeméből az elbámulás édes közvetlensége néz felénk, smott egy román paraszt érdes tekintetével találkozzunk, mely messzeségbe rőved, mintha a földet kímélte. Érdes, kemény arcok, melyeknek csontos hullámán megtörik a kemény indulat, a természet külső vihara, hogy egyetlen szenvedélynek engedje át a teret, a föld az életakarás szenvedélyének.

Erre a kiállításra kevés tájképet küldött el Nagy István. De e kevésből is kiérezzük, hogy a tájak az ő látása számára nem egyszerű adottságok, hanem nyers meglovóségek, melyeket szemének látó fókuszában témákká old fel, egyénisége belső tüzevel oxidál át, hogy azután mint átstilizált, egyéni s fölöttébb eredeti képet tárjon elénk. Azt hisszük: Nagy Istvánnak a figurális festészet az igazi eleme és érdeklődésének középpontjában mindenképpen az ember áll. Még pedig első sorban a primitív ember, mert ezeket nem rontotta meg a tettegés, a tulhajtott intellektualizmus. Ezek érzéseikben és indulataikban nyitnak és egészségesek, leéreződik róluk az anyaföld szaga, a verejték sós íze, a küzdelem folytonossága, melyet a természettel vívnak meg.

A művész öportréján is ez a dacos erő,

megkapó robusztum nyugózi le a szemlélet. Külön tanulmányt lehetne írni a színéről és főleg színkeverésének módjáról. Homálya, sötét tónusa a legfinomabb színárnyalatokból tevődik össze, szinte opalizálnak színei.

Nagy István kétségen kívül nem tetszetős festő, népszerűsége sem predesztinált. Kinőve az impresszionizmus tulhajtott színorgiájából, egyéni utakon tört magának utat új és még

nem eléggé ismert magaslatok felé. Helyesebben: mélységek felé, melyeknek tartalma a művész belső világában gyökerezik. Az azonban bizonyos, hogy a komoly műértők és művészbárák nagy szeretettel fogják érdeklődésükbe és szeretetükbe fogadni ezt a visszavonult, csöndes, csak művészetének élő piktor, aki most Erdély közönsége előtt is kinyilatkoztatja magát. *Salamon László*

Nyoma veszett az északsarki Wilkins-expedíciónak

Fairbanks (Alaska), április 30. A Reuter-ügynökség jelenti: Wilkins kapitányról, aki április 15-én egy Fokker-gépen Nielson pilóta társaságában az északi sarkra repült, még mindig nincs semmi hír. Wilkins kapitánynak a Barrar-fokra kellett volna repülnie, hogy ott újabb élelmiszer- és benzinkészletet vegyen magához, oda azonban nem érkezett meg. A repülőgépet legutóljára április 16-án látták Thetis-sziget felett a sziget északi lakosai. Ugyancsak nyoma veszett az expedíciót kísérő kutyafalkának, amely április 19-én haladt keresztül Thetis szigeten, azóta azonban kísérői nem adtak életjelt magukról. Szakértők azt hiszik, hogy légköri zavarok akadályozták Wilkins szikratávirati érintkezését a kontinenssel.

Heves jelenet a Leirer-per mai tárgyalásán

Kihallgatták Leirer Amália holland barátját

(Budapest, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Leirer-per a közönség változatlan érdeklődése mellett folyik tovább. A ma délutáni tárgyaláson izgatott szembesítés volt az öreg Leirer és Okolicsányi között. Okolicsányi, az egyik vádlott izgatott hangon mondja:

— Minden szava hazugság és alávalóság.

— Maga hitvány — mondja az öreg Leirer, hogy mer velem így beszélni! Előök ur, védelmet kérek. Határozottan merem állítani, hogy leányom meggyilkolása előtt azt mondtotta nekem, hogy Okolicsányi többször fent volt a lakásán és újra fel fog menni.

A következő tanu Kerstens holland gyáros, a meggyilkolt Leirer Amália barátja. Tolmács utján hallgatják ki. Az elnök kérdéseire kijelenti, hogy 1924 december el-jén utazott vissza Hollandiába

és hogy Leirer Amália haláláig levelezett vele. Leveleiből semmi olyanra nem következtethetett, mintha időközben érzelmei irányában megváltoztak volna. Meggyilkolásának körülményeire vonatkozólag azt vallja, hogy jelen volt a helyszíni szemlén és már akkor az volt a gyanúja, hogy Amáliát valamilyen betolakodó, nem is egy személy, hanem ketten gyilkolták meg. A hálószobában minden jel erős dulakodásra mutatott, amely a másik szobában is folytatódott, mert ott is nagy felfordulás volt. Hogy nem egy személy végzett Amáliával, azt azért is valószínűnek tartja, mert rendkívül erős, izmos, óvatos lány volt. Közönséges erejű ember nem végezhetett vele.

Utána jelentéktelen tanukat hallgattak ki. Valószínű, hogy még ma délután megkezdődnek a perbeszédok.

Táviratváltás Berlin és Moszkva között

Csicserin és Stresemann üdvözölték egymást az orosz-német szerződés alkalmából. A kisantant-demars még mindig fenyeget. Németországot nem veszik fel a Népszövetségbe?

(Berlin, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Stresemann külügyminiszter és Csicsserin orosz külügyi népbiztos között a német-orosz szerződés aláírása alkalmából táviratváltás folyt le, amelyben kölcsönösen üdvözölték egymást. Stresemann annak a reményének adott kifejezést táviratban, hogy a berlini szerződést meg fogja szilárdítani azt a jóviszonyt, amely Németország és Oroszország között a rappalloi szerződés óta fennáll. Csicsserin távirata a következőket mondja: „A berlini szerződést úgy fogjuk fel, mint a béke eszközt, amely egyuttal a világbéke megerősítéséhez is hozzájárul. Rappallo szelleme él tovább ebben a szerződésben és gyakorolja jótékony hatását az általános európai helyzetre.”

Páris, április 30. A német-orosz szerződés aláírása után a francia kormány és a kisantant-államok kormányai között tárgyalások indultak meg arravonatkozólag, hogy egy közös demarsot intézzenek Berlinhez. A demarsban résztvenne az angol kormány is. A kormányok fel fogják szólítani a berlini kabinetet, magyarázza meg világosan és érthetően, milyen magatartást चाहत elfoglalni a szövetséges hatalmakkal és Oroszországgal szemben. Amennyiben a német felvilágosítások nem volnának kielégítőek, Németországot nem fogják felvenni a népszövetségbe.

Stresemann nyilatkozik a szerződésről

Berlin, április 30. Az amerikai Hearst sajtó íteni tudósítója, O. D. Tolischus küldi lapjának a következő kábelátvitatot Stresemann külügyminiszterrel az orosz-német szerződésről folytatott interjújáról:

Kérdés: Megvan-e Ön győződve arról, hogy az új német-orosz szerződés előbbre viszi e Európát a béke útján?

Felelet: Nem merem ezt a kérdést határozott igennel megválaszolni, de utalok arra, hogy Litvánia orosz népbiztos is azon a véleményen van, hogy a szerződés elő fogja mozdítani az általános békét.

Kérdés: Mivel magyarázza Ön azt a nyugtalanságot, amely a szerződés megkötése óta a locarnoi államoknál észlelhető?

Felelet: Az a véleményem, hogy a locarnoi államok sajtójának kritikái, sőt sokszor polemikus fejtegetései az orosz-német szerződésről leginkább belpolitikai okokra vezethetők vissza. Más indítékát a kritikának nem látom. Aki a német-orosz szerződés lényegét és tartalmát kellőképpen megértette, az semmiesetre nem láthat benne olyasvalamit, ami a locarnoi szellem ellen irányulna. Egyébként meg vagyok győződve arról, hogy ez a kritika el fog nemulni azonnal, mihelyt azt fogják látni, hogy a német-orosz szerződésből a többi államokra semmiféle kellemetlenség nem származik. Különösképpen

Lengyelországnak nincs semmi oka arra, hogy fenyegetettnek érezze magát. Ellenkezőleg, a német-orosz szerződés felszabadítja a lengyel csapatokat, amelyek eddig az orosz határon éjjel-nappal őrt állottak. A moszkvai kormány egyébként készséggel hajlandó Lengyelországgal is hasonló szerződést kötni.

Kérdés: Gondolja-e Ön, hogy ez a szerződés mintául szolgálhat más megállapodások létesítésére?

Felelet: Az utóbbi időben érdeklődéssel láttam, hogy az orosz diplomácia milyen nagy elánal dolgozik különböző barátságos szerződések létesítésén. Ha nem is tudtam ezeknek a szerződéskötési tárgyalásoknak a részleteibe betekinteni, szellemüket ismerem annyira, hogy méltányoljam azokat. A német-orosz szerződés sem egyéb, mint Locarno logikus kiegészítése. És csak örömmel üdvözölném, ha a többi államok is hasonló szerződéseket kötnek Oroszországgal.

Kérdés: Nem kell e attól tartani, hogy a szerződés következtében Oroszországban erősödni fog a népszövetség ellenes hangulat?

Felelet: Erre a kérdésre nem válaszolhatok. Csak annyit tudok, hogy Németországnak a népszövetséghez való viszonyát a most megkötött szerződés semmiben sem érinti.

A CIONISTA SZERVEZET HÓNAPJA

A nemzetközi és a konkrét zsidó

Irta: Max Brod

Csak meggyőződéses reakcionárius tudja tagadni, hogy a diaszpóra sok kezdeményezést, jó kezdeményezést tud szerezni a zsidóknak épügy, mint a vendéglátó népeknek. Azonban a helyzet az, hogy egy nép nem ambicionálhatja magát, hogy kezdeményező legyen. Egy bizonyos büszke fajtája a zsidónak a diaszpórában, (tudatosan, vagy tudattalán hiúságból) vindikálja a zsidóság számára ezt a vezetőserepet. Vannak mások, akik átkapcsolódnak más népközösségekbe, mert a zsidó népiesség kifejlődésének lehetőségeiben nem hisznek.

Nem akarunk sem olyan bizakodók lenni, mint ama bizonyos kezdeményező zsidók, sem olyan szánalmasak, mint azok a hitetlenek, akik mindenképpen fel akarnak oldódni egy másfajta népiességben. A nyomorultakról szó se essék tovább. Azonban a bizakodóknak azt az elgondolását, hogy mi a népek között szíjjelzörve, oktatóik legyünk, a legélesebb határozottsággal elhárítom, mert ilyesmit még ha a legerősebb szubjektív komolysággal is végig akarnánk hajtani, nem egyéb játéknál. Igazi komolyság csak a saját anyagunk feldolgozásával érthető el, csak annak a népeknek homogén zsidó organizmusában, amely a nép összes rétegeiből alulról épült fel.

Mindig csak az idegen anyagok felépítményén csúszkálni, fajlag idegen ösztönöket magunkba erőszakolni anélkül, hogy aziránt érzékünk volna; túlfeszített energia által substanciákat szerezni, rendet teremteni akarni, olyan rendet, amely az egyénnek megfelel, nem azonban az objektumnak, otthagyni

Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifjúságot, kívánatosá teszi és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal-szappan a bőrnek egészséges szint ad és megóvja fiatalos rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékig illatoz

az eféle törekvésekben az egyéniséget és másokban élni, ez nehéz, ez tragikus ügy.

Hogy az ember ne fejlessze ideáljait, hanem az idegen eszméket a saját fajiságával súlyosbítsa, annyira felfokozza az ellentállást, hogy nem is teremthet mást, mint ellenérveket és ellenszenvet. És végzetül meg kell állapítani, hogy amikor Landauer és Eisner és a többiek, akik nagyot akartak és igaz eszmeiséget, felfeszítették, akkor nemcsak a vezéreket végezték ki, hanem egyben ezeknek fonák eszmeiségét is.

Ezzel szemben láttam bizony tiszta homlokát az igaz gondolkodónak, lángolóan jószágos szemét, feltörött kezét, barna természetellenes nagy és finoman tagolt testét. Előbb Oroszországban diák volt, most pedig palesztinai földművelő. Őt tartom a jó héber típusnak, őt találok alkalmasnak arra, hogy oktassa a többi népeket. Azt a zsidót, aki Palesztinában nem önmagáért, nemcsak népéért, hanem a világ minden nemzete számára konkrétizálja a zsidó vallási ideát. Konkrétnek lenni pedig jelenti: az igazi zsidó ideának testét adni. Ez az eszme pedig konkrétizálódott Palesztinában.

A Palesztinahivatal felhívása az Ijzárakció alkalmából!

Az erdélyi Palesztinahivatal súlyos kötelességének teljes tudatában fordul mindazon ifjakhoz, akiknek agyában megvillant a Palesztinába költözés gondolata, mindazon szülőkhöz, akik gyermekeiket ott akarják taníttatni, vagy nekik ott skarnak existenciát teremteni és mindenképp, aki vagy a maga, vagy hozzátartozója sorsát össze akarja kapcsolni Palesztinával, hogy a bízhatóságnak első feltétele a kötelességteljesítés az országépítéssel szemben.

A Palesztinabizottság nem is veszi tárgyalás alá azon hiváadorolni szándékozó kérését, aki az utóbbi két évről sékelnyugtáját felmutatni nem tudja. Ugyancsak megköveteli a Keren Hajjeszódnyugta felmutatását is mindenkitől, akinek az módjában áll és megköveteli mindenkinél a Keren Kajemet-nyugták felmutatását is. Figyelmeztet tehát

Párisban mindenki menekül a franktól

Önkéntes adományokkal akarják megmenteni a francia valutát a katasztrófától

(Páris, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Párisi tavasz: 1924 — a frank diadala a kontremin fölött; párisi tavasz: 1926 — a kontremin diadala a frank fölött. Párisi tavasz — tragikus tavasz, nemcsak a frank zuhanása miatt, hanem elsősorban azért, hogy az bukott el, amin a frank állott: a nemzeti öntudat, a nemzet hite a saját gazdaságában, erejében, szilárdságában, ellenálló képességében.

Két évvel ezelőtt és most

Két évvel ezelőtt a kontremin a lehető legváltozatosabb formában támadta meg a frankot: megkontreminálták Zürichben és Newyorkban, Londonban és Amsterdamban; hitelre vásároltak ékszereket, illatszereket, borokat és selymeket, abban a reményben, hogy ezeket a hitelbe vett árukat hat hónappal, vagy egy évvel később értékében mélyen alászállott frankban fogják kifizetni; — és a franciák rendíthetetlen hittel kötötték az üzleteket, vették fel a megrendeléseket, adták korlátlanul a hiteleket.

Ma más a helyzet: a franciák maguk menekülnek a franktól, míg még csak néhány héttel ezelőtt is hallani sem akartak idegen valutáról, árurol, tőzsdéről, vagy arról, hogy szabaduljanak frankjaiktól.

Rajtaütések a tőzsdén

Pedig a francia hivatalos világ, a sajtótól támogatva, mindent megtesz, hogy a nép hitét a frankban fentartsa: a lapok alig néhány sorban közlik a híreket a frank legújabb zuhanásáról, a tőzsdéről rövid jelentések jelennek meg, a külföldi valutautazékat megbüntetik és eltoloncolják, a tőzsdén razziaikat tartanak s a rendőrség emberei váratlan rajtaütéssel igazoltatják a tőzsde embereit, hogy miből élnek és miféle üzleteket kötnek, sőt megtörtént az a példátlan eset is, hogy a bíróság ítéletében mondta ki, hogy semmiféle valorizációnak helye nincs, mert — az ítélet indokolása szerint — „a háboru előtti aranyfrank és a háboruutáni papirfrank között nincs értékkülönbség“.

Persze, ezekkel az erőszakos intézkedésekkel nem lehet a frank zuhanását feltartóztatni, époly kevéssé, mint ahogy a lassan ébredő nép öntudatát elkábitani nem lehet. A közzgazdaság

mindenkit, akinek szándéka van valamikor is kimenni, hogy sékelnyugtáját váltsa ki, ha házában és tüzletében nem volna Keren Kajemet perselye, kérjen egyet az illetékes Keren Kajemet biztostól és végül maaserjét jegyezze le a Keren Hajjeszódra, mert csak ezen kötelességek teljesítése után áll módjában Palesztinagyekben segítségükre lenni.

Mi eddig vajmi keveset adunk Palesztinának, de küldtünk oda több mint ötszáz embert, akik más országok zsidóinak pénzén alakult üzemeknél kapnak megélhetést maguknak és családjuknak. A legutóbbi súlyos krízis idején a Lengyelországból odaszármazott testvéreink azt választották munkát kérő fiaiknak, hogy „hol vannak a ti tőkéseitek, jéant is hozzátok ide, ne csak munkát kérő kezeket.“ Sokan ezt súlyos sérelemnek könyvelik el, holott meg kell valanunk, hogy igazuk van a lengyelországiaknak. Ők már harminc éve adóznak Erec Jiszráál felépítésére, mi alig nyolc éve és alig egy kis részünk. Máramarosba havonta 250—300 fontot küldenek családtagjaiknak az onnan kivándoroltak. Az erdélyi kolóniának lábraállítására több mint huszmillió lejt küldött el a Keren Kajemet és a Keren Hajjeszód. Azoknak most gyönyörű terméskük van és ugy a saját, mint gyermekeik nyugalmas élete biztosítva van. De nincs Erdélyben félannyi Keren Hajjeszód jegyző sem, mint amennyien hi vándorlásra jelentkeztek.

A lengyelországiak, beszarábiaiak mindannyian „hazamennek“ otthon érzik ott magukat, tárcájuk telve van 15—20 éves sékelnyugtákkal, Keren Kajemet-nyugtával. Jól megértik a palesztinaiakat és a többi országokból jötteket, mert mindannyioknak héber a társalgási nyelve. Nekünk e tekintetben óriási sok a pótolnivalónk.

Legyen ez a hónap minden zsidó számára az őszinte magabatekintés ideje, hogy fakadjon belőle a kötelességérzésnek és az áldozatkészségnek az a foka nálunk is, amilyen beszarábiai és lengyelországi testvéreinknél van Palesztina iránt és amely most oly szép eredményeket hozott nekik Palesztinában.

Hazafiaság a frankmentés szolgálatában

Ez azonban az utolsó időben megváltozott. Példátlan eset: Franciaországban is behozták a szorzószámot, a „multiplikátort“, amelyen, németországi szereplése alkalmából, annyit szorakoztak a franciák. Az elsőrendű cégek, ékszerészek, szabók, divatárusok külföldi vaútában, többnyire dollárban, vagy a gyűlölt angolok livre jében számláznak és egyre több kirakatban jelzik dollárban az árakat. A párisi nagyvendéglőkben is, főleg a boulevardokon és a Bois vidékén, az árak az étlapokon idegen pénzben is fel vannak tüntetve.

A lapokban egyre másra jelennek meg a hazafias hangu felhívások, hogy aki teheti, szívesen a frank megmentésére és minden önzértes adakozó a pénzügyminiszter aláírásával ellátott nyugtát kap: hazafias bizottságok alakultak Joffre marsall elnöklete alatt és ezek a bizottságok ugyanolyan szövegű felhívással fordulnak a francia néphez, aminővel a marnéi csata előtt az utolsó áldozatra szólították fel őt.

L-felő a lejtlőn

A felhívásnak van is valamelyes hatása, — naiv emberek, akik azt hiszik, hogy ezen a módon meg lehet menteni a frankot, adakoznak s az adakozók nevét a francia hivatalos lap napról-napra közli. Az adakozók névsorának élén Doumergue elnök neve állott 50.000 frankkal, Briand 10.000 frankot adott, Clément Vantel, a „Matin“ napi krónikása 20.000 frankot. (Ami Párisban még ma is, még mindig, igen sok pénz.)

Ezzel azonban természetesen nem lehet megállítani lejős utján a frankot. A közönség, a köznép elvesztette bizalmát. A kereskedők, a pincérek, a hotelportások, — ez az egész szervezet, amelyre az idegenforgalom fel van építve s amely még csak néhány héttel ezelőtt is esküdt a frankra: ma már suttogva és hangosan, titokban és nyíltan megindította hadjárataát az idegen valutákra.

Szombat, 1926 május 1

IRO

A f

Kerek s dor, Lajos kötet novellánosságát e kiforrott és dalmat jel franczia irod a kis vad színházban kerrel, hogy nokká lépte len a legné közé emelk rűség a ron ált klasszic

A maga talán Victor de Vigny a Dumasét, győzelme e lódik. Dum felfedező t gosultságát stílus szűl Victor Hug tizicizmus a az irodalom tadatos és

A roma véget. A k mus, a nat szionizmus manticizmu ujhódása c és minél m dett, szemb rev formák a lényegét. és Musset formáival s az irodalmi jában véve ember a fe kozásaak k él egy egé után. A k ember legl zel számb erejének s ki, színeke üldöz, vég sük és sz

Ezek a francia ro idős Du feszl Du vezett es csodálatos násig fesz hatalmas tombol D vetlenségű klasszikus volna kép az ereiben tehát, hog halhatatlan amelyek t azt, hogy Dumas ir Da meste mulva“ é bélyegét 1625—1 korát, XI korszakát zelel dús megfestve arisztokra finom, g

A fra detét, de romantika romantika kalmával állítottak lelkedés száz évve

IROK ÉS IRÁSOK

A francia romanticizmus centennáriuma

Kerek száz éve annak, hogy id. Dumas Sándor, Lajos Fülöp, az orléansi herceg titkára egy kötet novellával lépett a francia irodalmi élet nyilvánosságára. Ezek a novellák, ha nem is voltak kiforrott és kész művészi alkotások, mégis forradalmat jelentettek a klasszicizmusban elernyedt francia irodalomban. Még forradalmibban hatott az a kis vaudeville, amelyet a Pont Saint Martin színházban adtak elő a fiatal írótól olyan nagy sikerrel, hogy gazdája, az orléansi herceg, könyvtárnokká léptette elő szerzőjét. Dumas Sándor hírtelen a legnépszerűbb és legolvasottabb francia írók közé emelkedett s e nagy siker s e nagy népszerűség a romanticizmus győzelme volt a magát kiélt klasszicizmus fölött.

A magas szempontokat követő irodalmi kritika talán Victor Hugó, Lamartine Musset és Alfred de Vigny munkásságát magasabbra értékeli, mint a Dumasét, mégis bizonyos, hogy a romanticizmus győzelme elsősorban Dumas Sándor nevéhez kapcsolódik. Dumas volt az, aki lelkesedve, idegesen, a felfedező türelmetlenségével hirdette az érzések jogosultságát az értelem béklyói fölött, egy új életstílus szükségességét a régivel szemben. S ha áll Victor Hugónak az a megállapítása, hogy a romantizmus a gondolat szabadságának győzelme az irodalomban, úgy ennek az igazságnak első öntudatos és lelkes hirdetője: id. Dumas Sándor volt.

A romanticizmus hódító hadjárata azóta sem ért véget. A különböző irodalmi irányzatok, a realizmus, a naturalizmus, a l'art pour l'art, az impresszionizmus és expresszionizmus — mind, mind a romanticizmus iskolájának új és új formában való megújodása csak, mindegyike az élet minél szélesebb és minél mélyebb lehetőségeinek feltárására törekedett, szemben azzal a klasszicizmussal, mely a merev formák kedvéért mindig hajlandó volt feláldozni a lényegét. Dumas, Victor Hugo, Alfred de Vigny és Musset voltak azok, akik a klasszicizmus hideg formáival szemben a mese szépségét teték fontosá az irodalmi művekben, hirdelve, hogy a mese alapjában véve nem más, mint narkotikum, amellyel az ember a felejtést keresi s egyben annak a végya közásnak kerete, mely minden ember lelkében ott él egy egészebb, egy jobb, egy tökéletesebb élet után. A klasszicizmus hideg kézzel nyomta el az ember legbelsőbb lényegét tevő szenvedélyeket. Ezzel szemben a romantikusok éppen a szenvedély erejének szent és szépséges nagyságát hangsúlyozták ki, színeket festettek és élő embereket, akiket sorra üldöz, végzetük határoz meg s akiket éppen érzésük és szenvedélyük tesznek emberré.

Ezek a tulajdonságok teszik elvárhatalenné a francia romantikusok írásait, különösképpen pedig idős Dumas Sándorét. Roppant történelmi tudás feszül Dumas regényeiben, a századok ködébe vesztett eseményeket is úgy tudja elmondani ez a csodálatos elbeszélő, hogy idegünk szinte pattanásig feszülnek meg az izgalomtól. Lobogó láng, hatalmas szenvedély, mindent elárasztó érzésvilág tombol Dumas regényeiben, a stílusnak olyan közvetlenségével és könnyedségével, amilyenre a hideg klasszikusok soha sem voltak és soha sem lettek volna képesek. Roppant termékenység jellemzte ezt az ereiben néger vért is hordozó titánt. Természetes tehát, hogy nem minden művével igényelheti a halhatatlanságot, sőt igen sok olyan regénye van, amelyek mulandó értékűek. Azonban tudnunk kell azt, hogy nagyon sok Dumas regényt nem maga Dumas írt, csupán az ő neve alatt jelentek meg. De mesterművei: „A Három testőr“, a „Husz év múlva“ és a „Bragelonne Vicomte“ az ő zenijének bélyegét hordják magukon s Franciaországnak 1625—1660 között lejártsódott leghatalmasabb korát, XIII. és XIV. Lajos, Richelieu és Mazarin korszakát jelenítik meg. Csodálatos színekkel, a képzelőerő pompájával van ezekben a regényekben megfestve egyrészt a lángoló akaraterő, másrészt az arisztokratikus melankólia, a duzzadó testi erő és a finom, gáláns francia elegancia.

A francia romanticizmus Dumas val vatte kezdetét, de korántsem ért vele véget. A másik nagy romantikusnak, Hugo Victor-nak most, a francia romanticizmus megszületésének centennáriuma alkalmával a Sorbonneon külön Hugo Victor-tanszékot állítottak fel s az egész francia nemzet lángoló lelkesedéssel ünnepli meg a francia romanticizmus száz évvel ezelőtt, 1823-ban történt megszületését.

Iskolák jöhetnek, iskolák letűnhetnek, — — annyi bizonyos, hogy a romanticizmus tradíciói új és új formákban, új és új írókon keresztül mindig eleven és élő tartalmat fognak nyerni. Mert a romanticizmus leglényegében tiltakozás minden maradiság, minden merevség és minden megállás ellen, az ember hatalmának dicsőítése a végzet és a matéria

lomhaságával szemben. (s.)

Az idős Dumas Sándor centennáriuma alkalmából magyar nyelven újonnan kiadott klasszikus regénysorozat minden darabja kapható és megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában is. (A három testőr, Husz év múlva, Bragelonne Vicomte).

A jelölések komoly nehézségek elé állítják a pártokat

Nincs annyi mandátum, mint amennyi aspiráns. Összehívták a nemzeti párt permanens bizottságát

(Bucuresti-Bakarest, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta a politikai pártok vezetői kizárólag a jelölések megejtésével foglalkoznak. A jelölések olyan súlyos és váratlan nehézségeket robbantottak ki valamennyi olyan pártban, amelynek ki kell elégítenie a fuzionált és kollaborált frakciókat, hogy mértékadó lép véleménye szerint az egyes pártkoalíciók komoly krízis elé kerültek.

Nehezen mennek az ellenzéki jelölések

A nemzeti párt és a parasztpárt közötti nehézségek a jelölések kérdésében egyre súlyosabbak. Állardóan tanácskozások folynak ezeknek a nehézségeknek az eliminálására, azonban eredmény nélkül. Ma délután ülésre hívták egybe a nemzeti párt permanens bizottságát.

Jorga ma hosszasan tárgyalt Maniuval, később Mihalache tett látogatást Jorgánál, majd Maniuval. Megállapították, hogy tulajdonképpen a nehézségek már a kollaborációról szóló egyezmény megszövegezéséből erednek és ezért ma újabb tárgyalásokat kezdtek a két párt vezetői.

A „Lupta“, amelynek a nemzeti párttal való kapcsolatai közismertek, közli, hogy a nemzeti párt és parasztpárt választási kartellje veszélyben forog a párt szervezetei között kitört egyenlenségek miatt, mert a parasztpárt delegátusai a megegyezés feltételeinek módosítását követelik. A „Lupta“ szerint a parasztpárt vezetői között is ellentétek származtak és egyikük a kormánnyal való megegyezést tartja szükségesnek. A lap sejtetni enged, hogy dr. Lupuról van szó.

Miért hívták össze a nemzeti párt permanens bizottságát?

A nemzeti párt és parasztpárt közös bizottsága ma folytatta a jelölések megállapítását. Eddig 16 meggyében állították fel a listákat. Ma került az első vitás eset Maniu és Mihalache döntőbírosága elé.

Jorga a nemzeti párt permanens delegációjának tagjait ma este sűrűs megbeszélésre hívta össze. Maniu azonban helyesebbnek látta, ha az ülést csak holnap tartják meg, mire Jorga ehez hozzájárult és holnap délelőtt 11 órára hívta össze a bizottságot.

Mihalache ma meglátogatta Jorgát és hosszabb tárgyalást folytatott a választási egyezmény megvalósításának akadályairól.

A „Viitorul“ szerint a nemzeti párt permanens bizottságát azért hívták össze, hogy döntsen a választási paktum felmondása ügyében, mert a két párt nem tudott megegyezni a jelölésekre vonatkozólag. A lap arról is tud, hogy Jorga a mai ülésen le fog mondani a pártelnökségről.

Nincs elegendő mandátum a reflektánsoknak

A „Cuvantul“ jelentése szerint a kormánypártnak súlyos nehézségekkel kell megküzdenie a jelöléseknél. Az ugynevezett „frakturisták“, amely elnevezés alatt tudvaleg, a néppárthoz csatlakozott különböző pártok disszidens csoportjait értik, jelentékeny előnyöket csikartak ki maguknak — a párt törzsgyökere tagjaival szemben. A kormány az újonnan csatlakozott frakciók támogatását igen drága áron vásárolta meg. A marghilomanisták például, akik egy egész jelentéktelen politikai frakciót reprezentálnak, a képviselőházban és a szenátusban összesen 40 mandátumot kötöttek ki maguknak. Ilyen körülmények között az Averescu párt nem tudja mandátumhoz juttatni a párt régi tagjait, akik a „Cuvantul“ híre szerint komoly formában akarnak fellépni az újonnan csatlakozottak túlságos mohaúsága szerint.

Lupu ellenzi a kollaborációt?

Cita Davila tábornok, a tárgyalóbizottság tagja, a nemzeti párt és parasztpárt közötti szakításhíreket a legerélyesebben megcáfolja. Kijelentette, hogy a

tárgyalások nehezen folynak, de bármi is történik, a nemzeti párt nem szakítja meg a megegyezést. Az elégedetlenségek lecsillapítása ügyében Maniu, Mihalache, Stere és Cita Davila tegnap megbeszélést tartottak. A parasztpárt vezetői kijelentették, hogy nem áll szándékukban a választási egyezményt felbontani és ilyen értelmű kommunikét tesznek közzé. Elhatározták, hogy az a párttag, aki a kormánnyal tárgyal, azonnal kizáratik. Az egyes pártok külön kívánásainak teljesítésére csak a választások után kerül a sor, egyelőre a fontos az ellenzéki pártok szavazatainak egyesítése a kormány ellen.

Parasztpárti körökben ellenben kommentálják Jorga elégedetlenségét. A nemzeti párt elnöke nem vállalta a prahovai és ilfovi jelölésüket és most a szebeni kandidálást is visszautasította. Ezért egyes körökben pesszimistikusan itélik meg a helyzetet.

A szocialisták kommunikéje

A szociáldemokrata párt központi titkársága a következő kommuniké közlésére kérte fel a „Rapid“ távirati irodát:

A nemzeti párt és a szociáldemokrata párt között tárgyalások folytak a választásokra vonatkozó kollaborációt illetően. A megegyezési tárgyalások sikertelenek maradtak, ezért a szociáldemokrata párt elhatározta, hogy a választásokban önállóan vesz részt azokkal a demokratikus elemekkel, valamint kisebbségi csoportokkal karöltve, amelyek óhajtkák az együttműködést a szociáldemokrata párttal. A tárgyalások fonalát egyes csoportokkal máris felvette a párt.

Vajda volt miniszterelnök, aki a tárgyalásokat vezette, kijelentette, hogy a szakadásról még nincsen tudomásuk hivatalosan. Tegnap este a tárgyalófelektől úgy váltak el, hogy a tegnapi tárgyalások tisztán ad referendum jelleggel bírtak. A kommuniké így meglepetésként érte a nemzeti pártot.

Tilos a választási propaganda?

Az „Adeverul“ szerint a vlascai csendőrség rendeletét kapott, hogy a megyében semmilyen propagandát ne tűrjön a kormánypárti propagandán kívül. A lap úgy tudja, hogy ilyen rendelkezést a többi csendőrségek is kaptak. Ezzel kapcsolatban dr. Lupu és Pan Halippa parasztpárti vezetők megjelentek Goga belügyminiszternél és hivatalosan bejelentették, hogy Sorocaban nem tudják beadni a jelölőlistákat a hatóságok által utjukba gördített különféle akadályok miatt.

Manifestum a kisebbségekhez

Mitilineu külügyminiszter tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Marcel Hodennel, a Népszövetség kisebbségi szakosztályának titkárával. Hoden több kérdésben hivatalos információkat kért a kormánnytól. Alighanem ezzel van összefüggésben az a hír, hogy a kormány a legközelebbi napokban külön manifestumot intéz az ország kisebbségeihez.

Bucsan belügyi államtitkár holnap ismét a székelyföldre utazik propaganda körútra.

Mayer Ebner nem lépett be a kormánypártba

A regéti lapok híradása alapján egyes kolozsvári újságok is azt a hírt közölték, hogy dr. Mayer Ebner, a bukovinai cionisták kiváló vezetőjét felvették a kormány listájára, mégpedig azzal a feltétellel, hogy dr. Ebner belép a néppártba. Ezzel a hírral szemben a Csernovitzban megjelenő „Ostjüdische Zeitung“ legutóbbi számában egy nyilatkozat jelent meg, amely leszögezi, hogy Bukovinában sem a zsidók, sem a németek, sem az ukránok nem fuzionálnak a kormánypárttal, hanem csupán választási kartellról tárgyalnak, amely kartellnek a zsidóság részéről előfeltétele, hogy legalább egy zsidó képviselő és egy zsidó szenátor jusson be a törvényhozó testületbe. A nyilatkozat megjelenésének idején a választási kartell még nem jött létre.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és keresztény zsidó-
ság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Er-
Földi szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkövetkező számaiban csak a fer-
rejelelővel engedélyezett

**Az Uj Kelet főkkiadóhivatalai és szer-
kesztősegei:**

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond,
Str. Anrel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2.
(Ernyőútel.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda
Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried
Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó
Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Szombat

5686. Ijjar 17.
Zsidra: Emor
1926. május 1.

Vasárnap

5686. Ijjar 18.
1926. május 2.

Hétfő

5686. Ijjar 19.
1926. május 3.

— **Gritta kolozsvári rendőrprefektust**
Torda-aranyosmege prefektusává nevezték
ki. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter
Gritta Ovidius kolozsvári rendőrprefektust Torda-
aranyosvármegye közigazgatási prefektusává ne-
vezte ki.

— **Kristóf Györgyöt egyetemi rendes**
tanárnak nevezték ki. Kristóf Györgyöt, a ko-
lozsvári tudományegyetem magyar nyelv és irodalmi
társaságának zsendkivüli tanárát a közoktatási
miniszter előterjesztésére királyi dekrétummal ren-
des tanárnak nevezték ki. A kinevezés az erdélyi
magyar kultúra egyik legérdemesebb munkását
emelte a megérdemelt rangra.

— **Uj személyvonat Bukarest és Cser-
novitz között.** Bukarestből jelentik: A CFR
vezérigazgatósága elrendelte, hogy az 527. számú
személyvonat, amely Bukarestből indul 18 35 óra-
kor és Csernovitzba érkezik 12 30 órakor, valamint
az 528. számú személyvonat, amely Csernovitzból
indul 16 25 órakor és Bukarestbe érkezik 10 30
órákor, újra megkezdje a rendes forgalmat annak
dacára, hogy az új menetrendből hibagyták azokat.

— **Bíróság elé állították a berlini fő**
polgármestert. Berlinből jelentik: Az itteni
bíróóság előtt ma vonták felelősségre Bös ber-
lini főpolgármestert és Wege városi tanácsost,
ahiket azzal vádolnak, hogy a főváros egyes
kerületei között önálló postaforgalmat létesítet-
tek és ezzel súlyosan megkárosították a német
postaigazgatóságot. A bíróság a főpolgármestert
és a tanácsost egyenként három-három márká
pénzbüntetésre ítélte.

— **Elhalasztották a nőgyógyászati szövetség**
alakuló közgyűlését. Az Erdélyi és Bánáti
Zsidó Nőgyógyászati Szövetség a választásokra való
tekintettel alakuló közgyűlését, illetve kon-
gresszusát június első felére halasztotta. A ko-
lozsvári zsidó nőgyógyászati szövetség, amely
az ország rész mindazon zsidó nőgyógyászati, ame-
lyek eddig nem küldték be a csatlakozási nyil-
latkozataikat, hogy azokat haladéktalanul jut-
tassák el dr. Eisler Mátyás főorvoshoz C. Uj
(S. r. Vlaicu 2.) Akik pedig mindaddig nem
kaptak meghívást, jelentkezzenek ugyanerre a
címe, hogy a főhívást és előterjesztéseket el-
lehesen hozzájuk juttatni.

— **Kolozsvár városi tanácsa foglalko-
zott a szefárd-üggyel.** A kolozsvári hitű
zsidóság életében újra felhullámzott a szefárd-
ügy. Az ortodox hitközség, amelynek leg-
utóbbi intézkedéseit sem a szefárd metsző, sem
a szefárd mézáros nem akarták respektálni,
erélyes lépésre határozta el magát. Mindenek
előtt ártírt a szefárdokhoz, hogy harminc napon
bélül cserélje ki Werzberg metszőt és a Feiner
mészárosát. A szefárdok tiltakoztak a beavatko-

Ujabb nagyarányu visszaéléseknek jötték nyomára a felsővisól postán

**Eltűnt egy 96 ezer lejes pénzeslevél. Százhuszezer lejes hiány,
amelyet sikkasztott pénzzel pótolta a postamester. Pop Péter dohány-
nagydözsőt letartóztatták**

(Viseul de sus-Felsővisó, április 30. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Máramaros közönsége még
alig felejtette el azt a nagyarányu postalopást,
amely néhány hónappal ezelőtt egész Erdély-
ben nagy felűntést keltett, már is ujabb postai
panama foglalkoztatja a közvéleményt. *Fliegel
mann* Ignác visói lisztkereskedő a múlt héten
feladott egy 96 ezer lejes pénzeslevelet, amely
titokzatos módon eltűnt. Az eset nagy pánikot
idézett elő a városban épügy, mint a postaszé-
mélyzet körében. A bevezetett nyomozás azon-
ban mindaddig eredménytelen maradt. Külön-
böző gyanúkok alapján letartóztatták Pop Pé-
ter dohánytözsészt, aki azonban tagadja a bü-
nösséget. A hárosult lisztkereskedő azonban
jelentést tett a nyomozó közegeknek arról,
hogy az eltűnt pénzeslevélben volt egy álta a
megjegyzett ötszázlejes bankjegy és ő ezt a

zás ellen és a kívánt személyesét nem voltak
hajlandók megejteni. A hitközség erre meg-
kereste a vágóhid igazgatóságát, hogy csak az
autonóm ortodox hitközség igazolványával el-
látott metszőket engedje be a vágóhid terüle-
tére, az előjáróság csak az esetben adott volna
igazolványt a szefárd metszőnek, ha ez vállal
kozik, hogy Feiner részére nem fog vágni. A
sakter azonban nem jelentkezett. Másnap mégis
friss húst mértek ki a szefárdok standján. Az
ortodox hitközség előjárósága rájött, hogy a
vágóhídi igazgatóság intézkedéseit egyszerűen
kijátszották. A szefárdok nem a rendes vágá-
tási időben, hanem reggel 6 órákor mentek
a vágóhídra. Ez ellen nem lehetett más tenni,
minthogy másnap már hajnalban rendőrt állí-
tottak a vágóhid kapuja elé. A szefárdok erre
Hubay Károly kesztyűgyároshoz a vágóhídi
reszort városi tanácsosához fordultak szabály-
szerű kérvénnyel vágatási engedélyért. A vá-
rosi tanácsos személyesen kiment a vágóhídra
és utasította a közegeket, hogy a szefárd sak-
teri akadálytalanul bocsássák be. A hitközség
vezetősége ebben az eljárásban autonómiájának
súlyos megsértését látta és felkérte dr. Kertész
Jenőt, hogy szeressen a városhál jogorvoslás-
ez ügyben. A ma délelőtti tanácsülésben dr.
Kertész Jenő, hivatkozással arra, hogy a városi
tanácsnak a törvényességre kell helyezkednie,
annak az elhatározását kérte, hogy a tanács a
szefárdok számára, minthogy nem rendelke-
nek külön autonómiával, semmiféle ritusbeli
funkciót az anyahitközség engedélye nélkül a
maga hatáskörében ne engedélyezzen. A tanács
ilyen értelemben határozott.

— **Hevesi Piroksa növevényekének hang-
versenye.** Hevesi Piroksa, a kiváló zongora-
művészű növevényekének hangversenye vasárnap és
hétfőn, május 2-án és 3-án lesz az unitárius kolé-
gium dísztermében. A kiváló művész a zene
pedagógia terén is nagy eredményeket mutathat
fel, amit különösen a művészjelöltek hétfői hang-
versenye fog igazolni. De nagy érdeklődésre tarthat
számot az előkészítő osztályok vasárnapi hang-
versenye is. Programok Lepagenál kaphatók.

— **Párisban bemutattak egy szindara-
bot a megfiatalításról.** Párisból jelentik: A
Theatre Madeaine-ben nagy érdeklődés mellett
mutatták be a napokban *Fiers és Croisset* vigjá-
tásíróknak a „Csodadoktor“ című darabját, amely-
nek hőse *Voronov* dr., a híres megfiatalító orvos.
A darab rendkívül szellemesen és ötletesen kariki-
rozza a megfiatalítást. A közönség lelkes tapsokkal
honortalta a nem mindennapi darabot.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a**
Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képvisé-
let az ország minden helységében.

**Bélrenyhesség, gyomor- és bélhu-
rú, vakbélgyulladásra való hajlamos-
ság esetén a természetes „Ferenc József“**
keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül meg-
szünteti a hasiszervek pangását. Sok
évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a
Ferenc József víz használata a bélmű-
ködést kitűnően szabályozza. Kapható
gyógyszertárakban, drogériákban és fű-
szerüzletekben.

bankjegyet utólag Popnál látta.

A nagyváradai postaigazgatóság delegátust
küldött ki az ügy megvizsgálására. A rovan-
csolás szenzációs eredménnyel járt. A revizor
megállapította, hogy a postahivatal könyveiben
még egy 120 ezer lejes hiány mutatkozik. A
nagyváradai delegátus erre felszólította Pop
Pétert, hogy az összeggel 24 órán belül szá-
moljon el. A sarokbaszorított dohánytözsés,
hogy megmeneküljön a letartóztatástól, ki is
fizette az összeget, de — mint utóbb kiderült
— ugyancsak sikkasztott pénzből. Azt tette
ugyanis, hogy a 200 lejes dossziékból kiszedte
a váltókat és helyükbe 2 lejeseket rakott
vissza. Erre következett a letartóztatása. Pop
azonban nem sokat törődik a ránehezülő
vádakkal. Holnap átadják az ügyésznek.

— **Figyelmeztetés.** Tudomásunkra jutott,
hogy egy Léb Fülöp nevű egyén az Uj Kelet
nevében magánosoknál és üzletekben eljár. Fi-
gyelmeztetünk mindenkit, hogy Léb Fülöp
nevű alkalmazottunk sohasem volt és most
sincs s így nevünkben semmiféle ügyben nin-
c. ea joga eljárni.

— **Budapesten újra letartóztatták Vágit.**
Budapestről jelentik: Vági Istvánt, a szocialista
munkáspárt vezetőjét több társával újból letar-
tóztatták. A vád az, hogy kommunista ujságot
adott ki engedély nélkül.

— **Öngyilkos lett a magyar bankjegy-
hamisítás egyik letartóztatottjának a test-
vére.** Budapestről jelentik: Szaplonca László
huszárezredes, mert Oszkár nevű öccse a hamis
milliók ügyében le van tartóztatva, a nevéért
szégyen miatt vadászfegyverével mellbelötte
magát. Állapota súlyos. Előbb felesége és gyer-
meke előtt fogta magára a fegyvert és a fele-
sége kicsavarta kezéből. Amikor felesége az is-
kolába vitte a kisleányt, a kapunál visszafor-
dult, mert rosszat sejtett, mire felért a lakásba,
már átlőtt mellel fektűt az ezredes.

— **Hírek a kolozsvári rendőrségről.** A
múlt éjjel folyamán ismeretlen tettesek betör-
tek dr. Papp Dénes ügyvéd Hunyaditér 6.
szám alatti lakásába és mintegy 5000 lej értékű
irodai felszerelést elvittek. A betörőket való-
színűleg megzavarták munkájukban, mert az
írásztalban levő 50.000 lej körüli összeget
bántatlanul hagyták. A rendőrség bevezette a
nyomozást. — A besztercsi királyi ügyészség
körözolevelet intézett a kolozsvári rendőrség
nyomozócsoportjához, amelyben kéri *Niculita*
Simon és *Chirila Vasile* egyének letartóztatá-
sát, akik rablással vádolva megszöktek az
ügyészség fogházából. — A szibeni ügyészség
Prapdinc Ferenc 27 éves rablógyilkos ellen
országos körözolevelet adott ki. — *Rostás Sán-
dor* cigánylegény a vásártéren rávette *Camplan*
Vasile Kövespad utcai lakost, hogy cserélje el
lovával biciklijét. *Rostás* a neki előnytelen
cserét avval indokolta, hogy a lovának enni
kellett adnia és a biciklinek nem. A rendőrség
azonban letartóztatta *Rostást*, mert kiltűnt, hogy
a bicikliért elcserélt lovat lopta.

— **Szadizmusból megmérgezett hét em-
bert** Párisból jelentik: A nimsei törvényszék
a napokban tárgyalta *Antoinette Scierri* apo-
lónő büntnyét, aki szadizmusból megmérgezte
hét betegét. A tárgyaláson a vádlott azzal vé-
dekezett, hogy beteges gyönyört okozott neki
a megmérgezett emberek vergődése és haláltu-
sája. A bíróság husz évi fegyházra ítélte a sza-
dista ápolónőt.

Csomagoló celuloza

Képvisélet és lerakat

Hartig & Hienz
Gluj-Kolozsvár

— Ra-
mánnyal.
kibékült a
gatott Uj
ezelőtt a
zett és me
a kormány
vát minisz-
közönségek
megbéküle-
párti olda-
tott korru-
látni. Az
gyalásai f-
párti horv-
hető. A F-
Uzonovics
A kormány-
ter mellé
István ké-
is tették
kerül be

— Má-
zók várn-
tenni. N-
kezdve lé-
román ha-
netrend ö-
püspökből
időt vehet-
nagy örö-
zött a gy-
gálatot. K-
közlekedn-

— El-
jegyezte L-
értésítés h-

— Me-
bányák
lentik: B-
pal megh-
mogatását
gyalások

— Au-
jentik: Cs-
titkára ön-
kocsijával
t aut. Kop-
súlyos. Ca-
millió várn-
elszámolni

— „I-
Az olasz
Mussolini
követő
igen me-
diktátort-
nyitó be-
kező szav-
jaj anna-
sége van
magát, I-
hogy a
Viharos
Turati pá-
erre öné-
meg az t-

— U-
mozgószi-
sajtó kép-
fantasztik-
Amazon
ösállatok
előtti k-
sűrű dzs-
csak ar-
venedjen
lényei,
méltán
konyság,
ezeket a
ugy fel-
hassanak
alkotóina
közönség
fojtva
meséjéve
hogy a

Ur

Radics kibékült az Uzunovics-kormányval. Belgrádból jelentik: Radics megint kibékült a Pasics kizárólagos hívei által támogatott Uzunovics-kormányval, amelyet röviddel ezelőtt a világ legkorruptabb bandájának nevezett és megbékült a legutóbbi összeveszések után a kormányban benmaradt két disszidens horvát miniszterrel, akiket pár nap előtt szintén közönséges sebtolvajoknak bélyegzett. Hogy a megbékülésben milyen része van a kormány-párti oldalról most már Radicsék ellen fordított korrupciós vádnak, azt nem lehet tisztán látni. Az Uzunovics és Radics legutóbbi tárgyalásai folytán a kormányt támogató radikális-párti horvát koalíció ismét létrejötnék tekintetű. A Radics-párt e megegyezés alapján az Uzunovics-kormányban öt miniszteri tárcát kap. A kormányban benmaradt két horvát miniszter mellé kinevezték Radics Pált és Radics István két más személyes hívét, akik már le is tették az esküt. Radics István maga nem kerül be az új kormányba.

Május 15-től a Magyarországra utazók vámvizsgálata a vonaton fog megtörténni. Nagyváradról jelentik: Május 15-től kezdve lényegesen enyhülni fog a magyar és román határmenti vasúti forgalom. Az új menetrend összeállítása kizárta teszi, hogy Bihar püspökiben a vám- és utlevélvizsgálat hosszabb időt vehessen igénybe, ezért az utazóközönség nagy örömeire Biharpüspöki és Nagyvárad között a gyorsvonaton fogják megejteni a vizsgálatot. Ezután tehát átszállás nélkül lehet közlekedni Bukarest és Budapest között.

Eljegyzés. Frank Szeránkét Becean eljegyezte Lauber Simon Maieruból. (Mindem külön értesítés helyett)

Meghosszabbították az angol szénbányák állami támogatását. Londonból jelentik: Baldwin elhatározta, hogy néhány nappal meghosszabbítja a szénbányaipar állami támogatását, hogy a megegyezésre vonatkozó tárgyalások folytathatók legyenek.

Autón ment a halálba. Budapestről jelentik: Csapó Ferenc, a Magyar Automobil Klub titkára öngyilkossági szándékból tegnap éjszaka gépkocsijával négy méter mélységbe, az ördögárokba roham. Koponyaalatti csonttörést szenvedett. Állapota súlyos. Csupa autóbekötéssel foglalkozott és 750 millió vámdifferenciája volt, amellyel nem tudott elszámolni és ezért lett öngyilkos.

„Isten adta nekünk Mussolinit!”... Az olasz kamara tegnap tartotta első ülését a Mussolini ellen elkövetett merénylet és az ezt követő földközi-tengeri ut után és az ülésen igen meleg ünneplésben részesítették az olasz diktátort. Casertano, a kamara elnöke megnyitó beszédében üdvözölte a Duce-t a következő szavakkal: „Isten adta nekünk Mussolinit, jéj annak, aki elveszti!” Olaszországnak szüksége van Mussolini életére és szerencsésnek érzi magát, hogy a veszély elmúlt. Kérjük Istent, hogy a haza javára tartsa meg őt továbbra is. Viharos ovációk után a fascista párt nevében Turati párttitkár üdvözölte a Duce-t. Mussolini erre önértékes szavakkal, meghatóan köszönte meg az ünneplést.

Elsülyedt világ. (Filmbemutató a kolozsvári Uránia mozgószínházban.) Az Uránia-mozgószínház igazgatósága tegnap mutatta be a sajtó képviselői előtt az „Elsülyedt világ” című fantasztikus filmet. Egy angol tudós elindul az Amazon vidékére, ahol rábukkan azokra az állatokra, amelyek az emberiség történelem-előtti korszakában a grandiózus fensikón és sűrű dzsungel mélyén éltek. Az érdekes mese csak arra jó, hogy a film keretében megelevenedjenek előttünk az őskor csodálatos öslényei, melyeket a filmtéchnika csodái közé méltán sorozhatunk. Rengeteg munka, találékonyság, még több tudás kellett ahhoz, hogy ezeket az öslényeket rekonstruálni lehessen és úgy felvonultatni, hogy a létezés illúziójával hassanak. Meg kell állapítanunk, hogy a film alkotóinak ez teljes mértékben sikerült. A közönség óriási érdeklődéssel és lélegzetvisszafojtva nézte végig az előadást, mely izgalmas meséjével is lenyűgözte a nézőket. Bizonyos, hogy a filmnek nagy sikere lesz.

Végleg megszakadnak a marokkói béketárgyalások

A francia csapatok ismét megkezdték az előnyomulást

(Páris, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Oudjából jelentik, hogy a rifek visszautasították azt a feltételt, hogy Abd el Krimet haladéktalanul detronizálják és visszautasították a többi feltételt is. Csupán ahhoz járultak hozzá, hogy a leszerelés keresztülvitelére két bizottság küldessék ki hozzájuk. A helyzet ennek következtében kritikussá vált. A francia csapatok parancsot kaptak, készüljenek a hadműveletek megkezdésére. A spanyolokkal való összeköttetés biztosítva van.

Ujabb jelentés szerint a franciák már meg is kezdték az előnyomulást és harc nélkül megszállták az Oudha folyó jobb partját, megakadályozva ezzel az összeköttetést a rifek és több franc a hü törzs között.

Az „Ex Libris” legújabb kettős száma négy nyelvű tartalmi gazdagságával és vaskos kötetnyi terjedelmével valóban impozáns. A nagy kettős szám részletes ismertetése hosszadalmas volna. Csak lapozgatva kiemelünk néhány címet. Román könyvtermelési felsorolás. Francia nyelven: A párisi kiadók a dollárszámitásra tértek át, készülő francia könyvvezetők bejelentése, teljes irodalmi beszámoló, köztük Colette, Donnay, Cami, Abel Hermann, Mirbeau, stb. új műveinek ismertetése. — Német nyelvű szemle: a német irodalom újonságainak bő recenziói, külön zeneirodalmi referátum Bach: Passionusik, Kurt Thomas, Busoni új nagy műveinek megbeszélése. — A magyar rész Damas centennáriumának szentel komolyabb teret a részletes irodalmi jelentésben. Dido egy egész sorozat művészi „Ex Libris”-sel illusztrálva szakavatottan ír az „Ex Libris” fejlődéséről és irányairól.

Nyári fűrdővonatokat állítanak be. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága, mint az előző években, úgy az idén is beállít fűrdővonatokat Bukarest—Predaal, Bukarest—Brassó és Bukarest—Comana között. Bukarest és Brassó között a 381-es számú fűrdővonat fog közlekedni, amely reggel 6 órakor indul el a fővárosból és Brassóba 11 óra 15 perckor érkezik. Az ellenvonat 18 55 órakor indul Brassóból és 23 50 órakor érkezik Bukarestbe. Mindkét vonat csak vasárnap és ünnepnapon fog közlekedni.

Elasztották Ciato Aurél előadását. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Ciato Aurél román publicista május 2-án előadást tart a kisebbségi problémáról. Az erdélyi és bánáti román sajtószindikátus most azt közli velünk, hogy Ciato kollegánk előadását fontos okokból május hó 9-ére halasztották el.

Mészáros Gyula kiadását a török kormány megtagadta. Mészáros Gyula tanár, akit a frankhamisítás egyik szerzőjének tartanak, az angolai kormány főnhatósága alatti területen tartózkodik. A magyar kormány az angolai kormányhoz fordult Mészáros kiadásának ügyében és az erre vonatkozó válasz a napokban érkezett vissza, amely szerint Mészáros kiadását az angolai kormány elvi okokból megtagadja. Mészáros ügyében különben ma Csehszlovákia képviselője is lépést tett Sztrache főügyész előtt, bejelentve, hogy értesülése szerint Mészáros Oroszországból visszatért Törökországba s ezért ismétellen felkérte az ügyeztet, hogy tegyen lépéseket a szokolhamisítások fő szerzőjének tartott tanár kiadásáért. Cseh szlovákia képviselője egyidejűleg kérte Péter Bónis Arkangyal és Hir György képviselő ki hallgatását is a szokolügyben. Hir kihallgatását állítólag a Francia Bank képviselője is kérte és ezért Sztrache főügyész az utóbbi kiadását fogja kérni a nemzetgyűléstől. A magyar nemzetgyűlés legutóbbi ülésén Gaál Gaszton pártokivüli képviselő mondott éles bírálatot az ellenzéknek a frankügyben tanúsított magatartása fölött. Gaál hangoztatta, hogy a hónapokig tartott frankvita az ellenzék részéről nem volt őszinte, mert ez nem az igazságot kereste, hanem fel akarta használni az alkalmat arra, hogy a Bethlen-kormányt megbuktassa. Kormánybuktatási célokra főhasználni pedig egy ilyen kérdést, amelynek tárgyalásánál a legnagyobb egységre kellett volna törekedni, valóban nem méltó dolog egy magyar nemzetgyűlési képviselőhöz. A frankhamisítás utolsó bűn, — végezte beszédét Gaál Gaszton — de ugyanilyen utolsó bűn a véleményhamisítás is.

* Utolsó divatu aljplissé és himzésinták megérkeztek. Műhimző szalon, Str. Memorandului (Unió-u.) 15.

SPORT

Vasárnap Haggibbor—RMS. A futball-szakosztály határozata értelmében az elmúlt héten a futbalcsapatok sztrájkja következtében elmaradt mérkőzések vasárnap kerülnek lebonyolításra. Az érdeklődés homlokterében a Victoria—CFR és Haggibbor—RMS mérkőzések állanak. Amint ismeretes, a vasutascsapat az utóbbi időben lényegesen feljavult és nehéz munkát fog adni a Victorinának. A Haggibbor szenzációs vasárnapi szereplése után fokozott esélyekkel veszi fel a küzdelmet a RMS ellen, amely rámenős játékkal nehezen tudja ellen-súlyozni a Haggibbor felsőbbbbséges technikáját. A részletes program a következő:

Városi kispálya. D. e. Husos ifj.—Haggibbor ifj. KAC ifj.—KKASE ifj. I. d. u. Victoria ifj.—CFR ifj. Vass ifj.—Universitatea ifj.

Városi nagypálya. D. e. Haggibbor II.—RMS II. Universitatea II.—KKASE II. Dordoa Valér, d. u. 3 órakor Haggibbor—RMS I. cszt. bajnoki, bíró Ilie Ciurel. 5 órakor Universitatea—KKASE I. cszt. bajnoki, bíró N. Moldovan.

CFR-pálya. D. e. KAC II.—Husos II. Victoria II.—CFR II. Muresan A., d. u. KAC—Husos I. cszt. bajnoki, bíró Jakobi, 5 órakor Victoria—CFR I. cszt. bajnoki, bíró Krizbay.

Ausztria—Magyarország. Vasárnap Budapesten találkozik egymással a két rivális. Ma már kétségtelenül megállapítható, hogy a magyar futballsport hanyatlása következtében a magyar—osztrák találkozások vesztek régi érdekességükből és ma az Amatőrök hatalmas győzelme a magyar bajnokságban vezető FTC fölött a legjobb fokmérője a két ország közötti tudáskülönbségnek. A két csapat összeállítása a következő: Ausztria: Aigner—Blum, Rainer, Kaller, Resch, Ludwig—Cutti, Hanel, Hierländer, Wieser, Eckl. Magyarország: Izsák—Papp, Dudás, Rebnó, Baza, Nadler, Rémay III., Takács, Kovácsi, Spitz, Kohut. A mérkőzés vezetésére felkért Cejnar (cseh) és Herren (svájci) bírók lemondottak és így a meccs bírójának személye még mindig nincs eldöntve.

Haggibbor ifj.—Victoria ifj. 3:1 (3:1). Bíró: Muresan. Az ifjúsági bajnoki mérkőzések során találkozott egymással a két csapat. Győzött a jobb technikával játszó és lelkesebb együttes Lebovics (2) és Bermann góljaival. A Haggibbor ifjúsági csapata az utóbbi időben hatalmas javuláson ment keresztül és a bajnok-csapat fölött aratott győzelme biztató záloga a csapat további fejlődésének.

Frissít

DREHER

Haggenmacher

SÖR

Utált

Zamatot

* A „Tungram” izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat.

Uridivat különlegességek! Férfi fehérnemű mérték után! **Breuer, Piata Unirei 8.** Férfi- és női bőrkeztük nagy választékban!

KÖZGAZDASÁG

Meghosszabbították az erdélyi italmérési engedélyek érvényét

Borkimérési engedélyeket korlátlan számban fognak kiadni

(Bucuresti. Bucarest, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatú pénzügyminiszter nyilvánosságra hozta az italmérési engedélyekről szóló új rendelkezését. Eszerint borkimérési engedélyeket korlátlan számban fognak a jövőben kiadni. A többi italfélek kimérésének engedélyét a lakosság számarányához kötik. Mindazon közlegekben, ahol az ilyen kimérési engedélyek főleg számban vannak, azokat lassankint bevonják. Uj engedélyeket csak szigorúan korlátozott számban adnak ki. Ennek a kérdésnek a végleges rendezésére kétévi átmeneti időt állapítottak meg. Az erdélyi közlegekben és a városokban jelenleg érvényben levő italmérési engedélyek érvényét 1927. december 31-ig meghosszabbították.

A szakminiszterek is részt fognak venni a kereskedők országos kongresszusán

A kolozsvári Sfatul hétfőn estére érkezőket hívott össze

(Cluj-Kolozsvár, április 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden közöltük már, hogy a februárban elhalasztott országos kereskedőkongresszust május 9-én és 10-én fogják megtartani Bukarestben. A kongresszus döntő jelentőségűnek ígérkezik, mert azon az ország kereskedő-egyesületein kívül az összes többi gazdasági érdekeltség is képviselve lesznek.

A Sfatul központjának ma érkezett meg a kongresszus tárgysorozata, amely felöleli mind azokat a problémákat és megoldatlan kérdéseket, amelyek a kereskedőtársadalmat közelről érintik. A tárgysorozat pontjai a következők:

1. Újszabvány és egyéb megszorítások.
2. Forgalmi- és luxusadó.
3. Vámtarifa és szállítási ügyek.
4. Valutaproblémák.
5. A falusi kereskedelem és a szesz törvény.
6. Kereskedelmi hitelintézet létesítése az ipari hitelintézet mintájára.
7. Szervezeti ügyek és egyéb indítványok.

A kongresszus, melyre a szakminiszterek kivétel nélkül bejelentették megjelenésüket a Teatrul Populárban lesz megtartva május 9-én reggel 9 órai kezdettel.

A Kolozsvári Kereskedők Tanácsa hétfőn este 8 órakor választmányi ülést tart, melynek egyetlen tárgya a kongresszus előkészítése. A Sfatul vezetősége felkéri a tagokat, hogy a választmányi ülésre minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy a választmánnyal karöltve állapítsák meg a kongresszuson előterjesztendő kérdéseket.

Tegnap járt le a vállalatok adóvallomásának beadási határideje. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium foglalkozott több vállalat azirányú kérésével, hogy az adóbevallás határidejét — amely tudvalevőleg április 30-án lejárt — hosszabbítsa meg. A pénzügyminisztérium a kéréseket elutasította.

Bizottság alakult az építkezési törvény végrehajtására. Bukarestből jelentik: Trancu Iasi népjóléti miniszter bizottságot nevezett ki Botez Corneliu semmitözseki tanácsos elnökletével az építkezési törvény végrehajtására. A bizottság holnap felhívást intéz valamennyi részvénytársasághoz, járuljanak nyereségükből 25%-os részesedéssel tisztviselő- és munkálások felépítéséhez.

Javultak a terméskilátások. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint a legutóbbi eszések rendkívül kedvező hatással voltak a vetésekre és remény van arra, hogy az ezévi termés országsszerte kitűnő lesz.

Ismét Krausz Simon lett az Angol-Magyar Bank elnöke. Az Angol-Magyar Bank elnökét a közgyűlés gróf Károlyi Inre helyett Krausz Simon ismert bankárt választotta meg, aki már eddig is két ízben vezetője volt a banknak.

Aláírták a francia-amerikai pénzügyi egyezményt Washingtonból jelentik:

Tegnap este aláírták a francia adósság konzolidációs egyezményét. Az egyezmény 62 évre amortizálja Franciaország háborús adósságát. Az első két annuitás 30-30 millió dollár, azután fokozatosan emelkedik, a hatodik évben 40 millió, a tizenhetedik évtől kezdve pedig egész végig 125 millió. Franciaországnak joga van az első 5 évben évenként csupán 20 milliót fizetnie, ha a körülmények így követelik.

Forgalmi adók pauszál-kérése. A kolozsvári pénzügyigazgatóságtól nyert értesülésük szerint most is állandóan adnak be kereskedők és iparosok kérvényeket, hogy a forgalmi adót évi általánosan fizethessék és kéri ezen általánosságok megállapítását. Minthogy azonban még Bratianu Vintila pénzügyminiszter elrendelte a múlt év végén, hogy forgalmi adó általánosságokat csak január 1-től január 1-ig lehet megállapítani, a beadott kérelmeket most nem intézik el. Csak októberben kezdik meg a jövő évre vonatkozó általánosságok megállapítását és ezek során döntenek az új kérvények fölött is.

Nagy pamukészletek miatt az amerikai fonodák egy hétre beszüntették üzemüket. Newyorkból jelentik: Az amerikai pamutfonodák ez év április óta csak 35 órát dolgoznak hetenként. A Pamutfonógyárosok Egyesületének végrehajtóbizottsága elhatározta és utasította az egyesület tagjait, hogy május hó 3-tól számított egy hétre üzemüket teljesen szüneteltessék. A munka beszüntetésének oka, hogy igen nagy készletek vannak raktáron és az áruk elhelyezési lehetősége nagy mérvben csökkent.

Európai enyvkarteli alakult. Hosszu idő óta folytak már Parisban, Brüsszelben és Frankfurtban a tárgyalások az európai csontfeldolgozó gyárak kartelljének megalakítása érdekében. A legutolsó tárgyalások eredménye képen most létrejött az európai enyvkartell, amelyben Anglia, Franciaország, Belgium, Hollandia, Olaszország, Svájc, Magyarország, Ausztria, Románia, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Lengyelország ilyenmő gyárai vesznek részt. A kartell célja a tagoknak minden kérdésben való támogatása, az egyes gyárak termelési kontingensének megállapítása, a nyersanyagok beszerzése és a kész-gyártmányok eladása. Elhatározták, hogy Svájcban részvénytársaságot alapítsanak a nemzetközi enyvipar fejlesztésé céljából.

A pénzügyminiszter külföldi útja. Bukarestből jelentik: Több lap jelentése szerint Lepadatú pénzügyminiszter külföldi utra utazik, hogy a fennálló pénzügyi ellentéteket rendezze. Hivatalosan megőföljék ezt a hírt. A pénzügyminiszter kijelentette tudósítónknak, hogy előbb tanulmányozni kívánja a jóvátételi problémából keletkezett vitás kérdéseket és csak azután fog a további lépések fölött határozni az állam szempontjából.

A munkügyi miniszter dönt a resicai sztrájk ügyében. Bukarestből jelentik: Trancu Iasi munkügyi miniszter elvállalta a resicai sztrájk ügyében a döntőbírótságot. A miniszter reméli, hogy sikerülni fog a sztrájkot elsimítani. Trancu Iasi kijelentette tudósítónknak, hogy legutóbbi erdélyi utazása alkalmával meggyőződött a munkások helyzetének súlyosságáról s látja, hogy nincs lakásuk s nagy nélkülözésekkel küzdenek.

TŐZSDE

Április 30-án

A lej Zárásban 199 50—195 00, Pártában 11 85, ud p s'en 264, Bé'sben 262.

Kolozsvár. Mint lapunk más helyén közöljük, a lej árfolyama ismét lemorzsolódásnak indult. Bár az ismert szigorító rendelkezések folytán a devizaforgalom minimálisra redukálódott, az árak erősen emelkednek. Az ártolymok a következők:

Bécs 36 80—37 20, Prága 7 75—7 80, Budapest 265—270, Páris 8 70—8 80 Zürich 50 80 51 20, Newyork 260 00—262 00, London 1280—1285, Milánó 10 40—10 50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 10, Amsterdam 208 00, Newyork 617 37, London 2517 00, Páris 1705 00, Milánó 2078 00, Prága 1533 00, Budapest 72 40, Belgrád 911 00, Bukarest 195 00, Varsó 50 00, Bécs 73 25.

Bukarest. Devizák: Páris 8 75, Berlin 62 00, London 1275, Newyork 263 00, Milánó 10 65, Zürich 50 90, Bécs 37 25, Prága 7 80.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9 80, német márka 61 00, leva 1 80, török lira 125, font sterling 1260, francia frank 8 70, svájci frank 50 00, olasz lira 10 45, drachma 2 80, dinár 435, dollár 261 00, lengyel forint 28 00, osztrák schilling 36 50, magyar korona 36 50, cseh korona 7 50, belga frank —, holland forint —.

Férfi-szalmakalap tisztítás

Fehér Cluj
jelenlegesen, izlésesen
Strada Memorandului
(v. Unio-utca) No 21

Select-mozgó

Mai kezdettel mutatja be a

Szerelem és rang

című gyönyörű filmet, Moé Maray-val a főszerepben. 6 felvonásos dráma, a new-yorki első klubok és menekült orosz nemesek életéből. Szenvedélyes jelenetek az orosz életből. Pompa. Disz. Elegancia.

A következő műsorban a régen várt film

Madame Sans Gène

Gloria Johnson a főszerepben

Urania-mozgó

mutatja be a történelemelőtti korszak csodáiban illő regalevenítését

Az elveszett világ

c filmet a híres angol regényíró, Conan Doyle szcenariuma alapján.

Történelem előtti állatok a főszereplők.

Az időnynek legnagyobb szenzációja

Apollo-mozgó

★

A nagy ismeretlen nő

Hatalmas kalanddráma, Ellen Richter a főszerepben.

Ha művészi kivitelű fa, vas, vagy réz-butort és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely & Róty

Erdélyrészi Butorgár R.T. állandó butorkiállítását. Valódi Bősondort, Süngl, Wirih és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furniok és klosterneburgi enyvezett lemezek nagy választékan.

Tavaszi női és férfi ruhákat

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fióktüzet Str. Bariju No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Égyezer forintnál egy szö 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kreditkontroll — Pénzügy — Finanziell országos hitel tudósító és incassóiroda, Ordeasa-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Elegánsan burrozott szoba a Czill-sörgár közepében kiadó. Edeklőnnettel Calea Măjor (volt Monostori) ut 141 alatt hátul az udvarban.

Veszek — tejet, vajot és sajtot. Elak, „Auro a” boléga, P. M. Vieszul (Széchenyi t.) 14. sz.

Angol nőiszabó ajánlókik hához vagy műhelybe Rosner, Regale Ferdinand 98. I. em. 4. 1039

Egy fiatal izr. aranyműves segéd, aki járásban és jártas, azonnali belépést nyerhet. Ugyaní t egy jó házból való fiú el-látással felvétetik. Alexander Földp, Goldarbeiter Werkstatt, Sibiu, N. u. gasse, No 20. 1064

Reprezentatív meg-jelenésű, román, ma-yar és német nyelvet beszélő, Erdély és Bá-rár, valamint a regá-tan jól bevezetett tré-tlutaszó felmondatlan állását elcserele né más-sal, esetleg néhány jó cikket megával ír ne. Ajánlatok a kiadóba „Törtéte” jelíge

Bőrkereskedő nagyobb iparvállalatoknál több évig önállóan dolgozott, nagy ismeretességgel rendelkezik, utasói vagy más meg-elelő állást keres, esetleg más szakmában is. Aján-latot Kolozsvárt jelíge a kiadóba.

Kiadó — 2 nagy parkettes szoba és konyha a belváros-ban, „2 évre 72,000 lej” jelíge kiadó hivatalba

Mozdonyvezetőt vagy tűtőt, nyugdíjazottat ker-reszünk gyári kazánhoz. Választ „fűtő” jelíge Lloyd Expresshez, Str. Radu 9. 1163

Kiadó üzlethelyiség a legforgalmasabb helyen. Értekezni a háztulajdo-nosnál P. Mihail Viteazul (v. Széchenyi-tér 39) 1067

Kalmár Áruforgalmi Rt.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Kizárólagos
borszéki ásványvizlerakat.
A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkekben. Fosték és fűszer engros és en-detail Mindenkor a legolcsóbb napi árák.
Telefon interurban 4-25.

Hirdessen az Uj Keletben

Szeplőket,

szájfoltokat, pattaná-sokat, miteszereket és az arc bőr minden egyéb tisztátlan ágait gar-nia mellett eltünteti a „Le Miracle” új eljá-rással készített fiatalító krém. Egy tőzoly 80 lei. Hat tége y (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Hat tége y (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Hat tége y (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Drága de jó.

lei. Főraktar: „Red”ctor Cluj, Str. Reg Maria 32. Az egyedüli kereskedő, amely mesztázzsal elunt ti a rancokai.

Pályázati hirdetés

Az aradi izr. hitközség elasi iskolájánál egy tőrri tanítói áll s betöltendő. Továbbes képsitással bíró sjanlközök obmá-nyokkal f iszerelt p l, áza ukat f. é. május hó 10 ik n pjáig nyujthatják ba. Román nyelv tudása szűh-séges. Arad, 1926. április 19. Az aradi izr. hitközség iskolaszéhe

Üzlethelyezés miatt

minden elfogadható ársan eladók: antik bu-torok, vitrinek, könyvszekré-nyek s ib. Márkás porcellánok, persa- és snyrna-szőnyegek. Rosenber J. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u) 25.

Kifutófiút

fé vasz a Platenitasz-nyonda, Str. Baron L. Pop 10.

Iskolás gyermekek

situáción tölthe ik a nyarat gyönyörtű fok-vés”, marosmenti nó-met városban, szigoru-an vallásos családánál. Uzoda, szép sétaterék, kiránduló helyek, ze e-gya o lán alkalom, gyengébbeknek éósfü-dő, napkura. Elsőrendű el állás. Megkereséseket „Nyaratárs” jelíge kiadó továbbit.

Naponta friss koser tej hához szál itva kapható Kleinnál, Str. Decabal 3. 1035

Az új román kurzusra jelentkezőket értesítjük, hogy a tanólyam május 4-én kezdődik a Calea Victoriei 2 alatt este órákor.

Perfekt német-m gyar gyorsító levelezőt vagy levelezőnt keresek azon-nali belépésre Csakis első-rendű erők küldjék aján-lat ikat „Nagykereskedés” jelíge kiad hivatalba, eddigi működést jelezve. 1068

BÖRFEDÉLLEMEZ

ERŐS TARTÓS VIHARTÁLLÓ
GROZIT TIMISOARA
II. Strada Samuil Micu (Magyar-ut)

Grozit gyártmányok

Fedőlemezek külföldi filzlemezből (nem cellulozéból). Aszfalt szigetelőlemezek, aszfaltmaszix, bitumen, fa-cement, tetőlack, carbolineu n, készénkátrány.

Vállal mindennemű szakmába vágó tető-fedési és aszfaltozasi munkálatokat

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Hofherr—Schrantz—Clayton—Schuttleworth-féle

cséplőgépek

A világhírű 10/20 és 15/30 HP International

traktorok,

mindenféle motorok, mezőgazdasági gépek raktáron

Emil Blaga cégnél Cluj

Kívánatra árajánlással szolgál. Nagyon előnyös fizetési feltételek.

Szerkesztőségi hivatal és Cluj-Kolozsvár, Pop (Brasov) Szerk. A. Nagy, J. Pop és Szekeresbe

1926 május

Nősüle

DUNK Piata Unir

Az ang

Az angolból, ahol épe londoni Buéjszaka megk Angliát feny megakadályoz A miniszter kedett, hogy életbe az o hatalommal és villannyel távirat ment hajóegységek az angol part amelyet a Atlanti oceán éjszakai min hogy erőszak képes lett vol

A londoni ezalatt égető képviselői és között. A bár évekkel dolgozhatnak, hogy portálja anna békében kivít szénkivitellel nát tudnak e a Ruhr-konju minden üzem rozok helyzet tavaly s uguz hogy a munk telenek voltak akkor beállót a bányaipar s teszi lehetővé életnívójának ma már meg pénzrel támog amely most n ipar helyzetét jelentést terje megállapította Anglia egyes a bányüzeme kások foglalk anyyira eltérő formán érvés lennek látszik a kormánynak be, ami tudv Veszedelmesne vábbi szabver ez precedenst mára. Az álla ban a helyzet és fél—három dották a bány épületében le hetne-e azt m eddigi hét órá gozzanak. E talán el lehet kat kizárják, fizetéseket le A bányász ezt az utolsó